

Жив собі на самому вершечку скляної вежі хлопчик, такий худенький і хворобливий, наче і сам був скляний. Він танув, як цукор у склянці з водою, а причину хвороби ніхто не міг знайти. Батька в Радана — так звали хлопчика — давно немає, а мати з ранку до вечора в нетрях зі скля й бетону заробляє на шматок хліба. Їй і поговорити з сином ніколи. Лихо та й годі!

А скляна вежа височезна-височезна. Не долітають до Радана звуки кроків, не чує він голосів людей, тіні хмар пропливають мимо. Наче рибина в шматку криги, закутий Радан у своїй вежі. Птахи тут не літають, собаки не гавкають, листя не шелестить. Хоча б миша звідкись вискочила чи гном вийшов із стіни! Було б йому з ким побавитися і поговорити. Надто вже надокучило говорити із самим собою. Повернувся хлопчик до стіни і здивовано протер очі. Звідки там узялася тріщина? Адже ні вчора, ні сьогодні вранці її не було. Звідки ж вона взялася? Ущипнув Радан себе за руку: може, тріщина все-таки привиділася? Адже лише в нічних страхітливих снах зі стін виходять маленькі чоловічки, вклоняються й запитують:

— Ти кликав мене?

Радану наче води холодної за комір хлюпнули.

— Як я міг тебе кликати, якщо не знаю, хто ти? — знизав хлопчик плечима, а чоловічок засміявся і підійшов до нього.

Тепер Радан добре його роздивився. Ростом нежданий гість був не більший за гнома, але все інше не таке, як у гномів. Адже гноми — це діди з бородами і в гостроверхих ковпачках. А в цього немає ні ковпачка, ні бороди, очі в нього сині й усміхаються, щоки гладенькі й рум'яні.

"Ні, це не гном!" — вирішив Радан, а маленький гість засміявся і сказав:

— А чому, власне, не гном? Перед тим, як постаріти, і гноми бувають дітьми...— Чоловічок підійшов до узголів'я ліжка, на якому лежав Радан, і торкнувся його чола своєю легенькою рукою.— Ану, вставай... Будемо гратися!

Радан розгублено похилив голову: він давно забув, що колись грався, давно навіть з ліжка не вставав. Як зізнатися у цьому маленькому гостю?

— Ось вилікуюся, тоді й зможу гратися! — прошепотів хлопчик, а дивний чоловічок ураз насупився: не корч, мовляв, дурника.

— Встань і йди до мене! — наказав він, і хлопчик відчув, як його ноги самі по собі засовалися, хоча всі лікарі твердили, що він ніколи й кроку не ступить, ніколи з ліжка не встане. Радан злякано зажмурився: це сон, лише сон! Варто йому розплющити очі, й перед ним знову буде гола стіна. Хлопчик до болю стулив повіки, примушуючи себе забути, не думати про це.

Проте, коли він розплющив очі, маленький гість був перед ним.

Він запропонував йому зіграти в гру "Хто перший?"

— Бачиш, ти встав з ліжка! Йдеш! — Гном усміхнувся і в його очах наче заблискало небо. Радан згадав казку про Принца, котрий гуляє в небесах, а надвечір спускається на землю, приходить до самотніх хлопчаків і затіває з ними всілякі ігри. Може, його гість і є той Принц?

— Скажи, ти живеш на хмарі? — запитав Радан, а гном усміхнувся й похитав головою.

— Місце, де я живу,— сказав він,— називається Пагорб світла, а звати мене Міцко. Грай...

Міцко присунув і сів поруч з хлопчиком, але був такий маленький, що ледь діставав до його колін. Ще дужче здивувався Радан, коли перед ним з'явилася гральна дошка і на ній готові до гри вершники. Але запитувати було ніколи, тому що гість суворо кивнув головою і попередив:

— Якщо програєш, я більше не прийду до тебе. А виграєш — приходитиму щодня, тільки це має залишатися нашою таємницею. Про це ніхто не повинен знати, навіть мама... Ну, ходи! — прошепотів Міцко і довірливо притиснувся до хлопчика.

Обережно, наче йдеться про життя і смерть, Радан кинув кубик і пересунув вершника на кілька клітинок уперед. Удача, здається, була на його боці. Вершник Радана все ближче посувався до мети.

Ну, хто перший! — піддражнив Радан суперника, та, певно, не в добру годину! Ходити мав гном, і його вершник стрімко наздоганяв Раданового вершника. Залишалося кожному по одному ходові. Тремтячи від бажання отримати шістку, Радан кинув кубик. І, о диво: випала шістка!

— Я виграв! Виграв! — закричав хлопчик, і щоки його зайнялися рум'янцем. Міцко буде приходити. Більше йому не доведеться день у день сидіти вдома самому!

Радан поставив гнома на долоню і мало не скрикнув од подиву: в Міцка було таке саме обличчя, як і в нього, Міцко так само, як і він, сміявся, зморщувався, схрещував на грудях руки. Як же він досі цього не помітив? "Адже й голос у нього мій! — подумав хлопчик.— А як він відкидає чубчик з чола! А покусані нігті! Міцко, наче мій двійник, тільки маленький".

Але Радану ніяк не вдавалося розпитати Міцка, тому що той вертівся на його руці, мов дзиґа, потім по сорочці вибрався на плече, сіпнув за вухо й засміявся.

— А тепер спусти мене на підлогу й спи! — Гномик умить посерйознішав.— Тобі не потрібні більше лікарі й знахарі! Коли прокинешся, я буду тут. Але ж ти про мене нікому не розказуй. Це таємниця...

Чи торкнувся Міцко його повік, чи це тільки привиділось Радану? Але де там привиділося! Хлопчик дуже боявся пробудження. Що, як Міцко йому тільки приснився! А прокинеться, розплющить очі — й усе буде, як і досі... Довго вагався Радан, але нарешті розплющив очі... Міцко сидів на подушці й готовий був знову розпочати гру.

Яких лише ігор не знав цей гном! Які цікаві забавки умів він вигадувати! Вежа, мов склянка з водою, по вінця наповнилася сміхом! Хлопчик забув, що таке біль, і почав ходити, бігати. Проте над усе його цікавили всілякі дрібниці: гра порошинок у промінчику сонця, біг хмар, мереживо на підлозі й мереживо на пелюстках квіток. Лише дурники думають, що хмари — це туман, який повзе небом, а не зачаровані вершники й дівчатка з срібним волоссячком. Тільки глухі не чують, як розмовляють поміж себе квіти. А Сонячний промінь! Де він лише не побував! Хлопчик не переставав дивуватися його пригодам, коли розповідав про свою мандрівку від пустелі Калахарі до Північного полярного кола, де білі ведмеді й тюлені зустрічають його, наче принца.

— Оце так принц! — засміявся Міцко, а за ним і Радан, спостерігаючи за Сонячним променем, який сів у нього на долоні й готовий був щомиті рушити в дорогу.

— А я тебе не відпущу! — пригрозив Радан і стулив долоню, але Промінь вирвався й полетів у небо, навіть не попрощавшись. Хлопчик не розумів, чому він утік од нього.

— Я б так його беріг, Міцку! Пестив би його, нікому б не віддав. Сховав би його і беріг, як найкоштовнішу перлину. Чому він утік?

— Тому і втік! Адже ти хотів заховати його в коробочці! Друзів, Радане, треба любити, а не привласнювати. І мене не привласнюй, все одно настане день, коли я змушений буду піти. Але поки ти будеш мене любити й пам'ятати про мене, я буду тобі за товариша, буду з тобою навіть на Пагорбі світла чи ще де-небудь,— Міцко всміхнувся й затіяв нову гру.

Радан довго намагався уявити Пагорб світла й дорогу до нього. Нарешті він вирішив, що Пагорб світла там, де Міцко. Він махнув рукою і відчайдушно ринувся у гру, як гарний плавець — у воду. Вся вежа трусилася від сміху та біганини.

Хлопчик скинув з себе хворобу, наче тісну сорочку. Здивуванню лікарів і знахарів не було меж. Мати зачудовано стежила за сином. Ще зовсім недавно хлопчик був прозоріший за скельце. Що сталося з ним? Що за постійна біганина в його кімнаті? Що за сміх? Почала вона допитуватися в сина, шукати розгадку цієї таємниці, але на всі її розпитування Радан лише хитав головою:

— Не питайте мене, мамо, ні про що! Я нічого вам не можу сказати!

Радан іще не знав, що цікавість гірша від вологи, гірша від плісняви: крізь найміцнішу гору проб'є дорогу, скелю зруйнує... Почала мати вистежувати сина. Знайшла стареньку, аби сиділа біля нього, стерегла його... Потемніло лице в хлопчика, згас сміх. Міцко приходив дедалі рідше, а гралися вони тепер час од часу, коли старенька не хвилинку кудись виходила, а матері не було вдома. Щойно в коридорі чулися кроки, Міцко зникав.

"Хто ж такий Міцко? — запитував себе Радан.— Гном? Людина-невидимка? Мандрівний вогник? Принц хмар?" Відповіді він не знаходив.

Зрештою, це було не так важливо. Міцко, щоправда, приходив тепер ненадовго, але як вони раділи тоді! Скільки було веселощів, сміху! Помаленьку хлопчик забув про свій страх — як би не залишитися без Міцка. Забув про обережність.

— Міцку, Міцку! — гукав він, бігаючи за своїм маленьким товаришем, сміявся на весь голос, хоча двері були навстіж відчинені.

Надаремно він потім сушив собі голову, намагаючись пригадати, в яку саме хвилину нагрянула одного разу мати й від несподіванки закричала. У всякому разі Міцко зник і більше вже не з'являвся... Тиша й самотність стиснули горло хлопчика залізною рукою.

— Міцку! Міцку! — шепотів Радан вдосвіта й поночі, коли у вежі всі спали, а потім уже й надію втратив, що Міцко коли-небудь повернеться, і замовк.

Минали дні. На душі хлопчика було порожньо й сумно. Але зненацька одного чудесного сонячного ранку він почув, як відчинилися двері, залопотіли легкі кроки й знайомий голос промовив:

— Час уставати, Радане!

— Міцку! — вигукнув хлопчик.— Я не бачу тебе...

— І не можеш бачити! — Легка рука Міцка торкнулася щоки Радана. — Проте я тут. Я в тобі, у траві, в жабці, в листі, в зірці, в порошинці, в сонячному промені. Ти лише уважно дивися. Я нікуди не втечу, бо ти на мене чекаєш, думаєш про мене. Глянь, хіба он та хмарка не схожа на мене?..— І задзвенів лункий сміх маленького гостя.— Ну, а тепер уставай і йди! До Пагорба світла далека дорога...